

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ЮТАЗИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНАЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

423950, п.г.т. Уруссу, ул. Пушкина, д.38
тел.: (85593) 2-74-16, факс: (85593) 2-62-20

423950, Урыссу ш.т.б., Пушкин урамы, 38
тел.: (85593) 2-74-16, факс: (85593) 2-62-20

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

« 29 » 09 2022 г.

КАРАР

№ 776

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы буенча «Физик культура һәм спорт белән системалы рәвештә шөгыйльләнгүче гражданнар өлеше» Татарстан Республикасы югары вазыйфай заты эшчәнлегенә нәтижәлелеген бәяләү күрсәткечен жью һәм мониторинглау Регламентын раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законы, «2030 елга кадәр чорга Россия Федерациясен үстерүнең милли максатлары турында» Россия Федерациясе Президентының 21.07.2020 № 474 Указы, «Югары вазыйфай затлар (дәүләт хакимиятенең югары башкарма органнары житәкчеләре) эшчәнлегенә нәтижәлелеген бәяләү хакында» Россия Федерациясе Президентының 04.02.2021 № 68 Указы нигезендә, 28.07.2004 ел, № 45-ТРЗ «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Советының 28.04.2020 ел № 18 карары белән кабул ителгән «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы, Татарстан Республикасы Ютазы район Советының 12.01.2006 ел, № 1 карары белән кабул ителгән Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты турында Нигезләмә нигезендә, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты карар бирә:

1. Түбәндәгеләрне расларга:

1.1. Татарстан Республикасының Ютазы муниципаль районы буенча «Физик культура һәм спорт белән системалы рәвештә шөгыйльләнгүче гражданнар өлеше» Татарстан Республикасының югары вазыйфай заты

эшчәнлегенә нәтижәлелеген бәяләү күрсәткечен жыю һәм мониторинглау регламентын (1 нче кушымта);

1.2. Физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү өчен халыкны стимуллаштыру чаралары комплексын (2 нче кушымта).

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru/> адресы буенча бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында Татарстан Республикасы Дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының «Рәсми Татарстан» Бердәм Порталы составында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://jutaza.tatarstan.ru/> адресы буенча урнаштырырга.

3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Башкарма комитет
житәкчесе

С.П. Самонина

Татарстан
Республикасы
Ютазы
муниципаль
районы
Башкарма
комитетының

20__ел ____ №
карарына

**Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы буенча
«Физик культура һәм спорт белән системалы рәвештә
шөгыйльләнүче гражданнар өлеше» Татарстан Республикасының
югары вазыйфай заты эшчәнлегенә нәтижәлелеген бәяләү
күрсәткечен жыю һәм мониторинглау регламенты**

I. Гомуми нигезләмәләр

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы буенча «Системалы рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүче гражданнар өлеше» Татарстан Республикасы югары вазыйфай заты эшчәнлегенә нәтижәлелеген бәяләү күрсәткечен жыю һәм мониторинглауның әлеге регламенты (алга таба – Регламент) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законы, «Россия Федерациясендә физик культура һәм спорт турында» 04.12.2007 ел, № 329-ФЗ Федераль законы, «2030 елга кадәр чорга Россия Федерациясен үстерүнең милли максатлары турында» Россия Федерациясе Президентының 21.07.2020 № 474 Указы, "Россия Федерациясе субъектларының югары вазыйфай затлары (дәүләт хакимиятенә югары башкарма органнары житәкчеләре) эшчәнлегенә нәтижәлелеген бәяләү һәм Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары эшчәнлегенә турында" Россия Федерациясе Президентының 04.02.2021 ел, № 68 Указы, «Россия Федерациясе субъектларының югары вазыйфай затлары (дәүләт хакимиятенә югары башкарма органнары житәкчеләре) эшчәнлегенә нәтижәлелеген бәяләү өчен күрсәткечләренә исәпләү методикаларын раслау турында, шулай ук Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2019 елның 17 июлендәге 915 номерлы карарының аерым нигезләмәләренә үз көчләрен югалтуын тану хакында» 03.04.2021 ел, № 542 Россия Федерациясе Хөкүмәте карары, «Татарстан Республикасы Электрон документлар әйләнешенә бердәм ведомствоара системасы турында» 31.12.2009 ел, № 920 карары белән расланган Татарстан Республикасы электрон документлар әйләнеше бердәм ведомствоара системасының «Контроль» модуле эшчәнлегенә тәртибенә үзгәрешләр кертү хакында» 18.04.2022 ел, № 361 Татарстан Республикасы

Министрлар Кабинеты карары нигезендә эшләнә һәм “Системалы рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүче гражданнар өлеше” муниципаль дәрәжәсенә декомпозицияләнгән күрсәткечләрне (алга таба – Күрсәткеч) жыю тәртибен билгели.

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында (алга таба - район) Күрсәткеч әһәмиятләрән жыю һәм мониторинглауның координаторы булып «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеген» МУ (алга таба - Башкарма комитет) тора.

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында Күрсәткеч әһәмиятләрәнләрен жыю һәм мониторинглау өчен җаваплылык үзәге булып Башкарма комитет тора.

Күрсәткечнен кыйммәтләре турында мәгълүмат җиткерүчеләр - барлык милек рәвешләрендәге юридик затлар һәм физик затлар - спорт һәм физик яктан чыныктыру чараларын (активлыкларны) оештыручылар. 2 нче кушымта.

Күрсәткечнен мониторинглау өчен Регламентка 1 нче кушымта формасы тугырыла. Район буенча агрегацияләнгән мәгълүмат аңа кергән, район составына керүче муниципаль берәмлекләр мәгълүматларына нигезләнәп төзелә.

Башкарма комитет агрегацияләнгән мәгълүматны Татарстан Республикасы спорт министрлыгына (алга таба - Министрлыкка) җибәрә.

Бер үк вакытта алынган һәм тапшырыла торган мәгълүмат район Башкарма комитеты җитәкчесенә билгеләнгән күрсәтмәсә белән архивлаштырыла, ул агрегирлаштырылган мәгълүматны жыюны, мониторинглауны һәм Министрлыкка тапшыруны тәмин итә.

Барлык милек рәвешләрендәге юридик затларның һәм физик затларның секцияләрендә, төркемнәрендә, фитнес-клубларында шөгыльләнүче галимнәр секцияләренә, төркемнәренә эшен исәпкә алу журналлары буенча алып барыла. Юридик затлар һәм физик затлар тарафыннан, күрсәтелгән затларның эш үзенчәлекләрен һәм рәвешләрен исәпкә алып, секцияләренә, төркемнәренә, фитнес-клубларны исәпкә алу рәвешләре мөстәкыйль рәвештә эшләнә.

II. Аңлату аппараты

Регламентта түбәндәге терминнар һәм аларның билгеләмәләре кулланыла.

Спорт - спорт төрләре җыелмасы буларак, ярышлар рәвешендәге һәм кешеләрне аларга әзерләүнең махсус практикасы буларак социаль-мәдәни эшчәнлек өлкәсе;

Физик культура - кешенә физик һәм интеллектуаль сәләтен үстерү, аның хәрәкәт активлыгын камилләштерү һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, физик тәрбия, физик әзерлек һәм физик үсеш юлы белән социаль адаптацияләү максатларында җәмгыять тарафыннан булдырыла һәм файдаланыла торган кыйммәтләр, нормалар һәм белемнәр җыелмасыннан гыйбарәт булган мәдәният өлеше;

Физик культура һәм спорт белән системалы рәвештә шөгыльләнүче халык - физик культура һәм спорт белән системалы шөгыльләнүчеләр исәбенә спорт яки гомуми физик эзерлек белән шөгыльләнүче физик затлар керә, оешкан яки мөстәкыйль дәресләр формасында, атнага түбәндәге хәрәкәт режимын үтәгәндә:

Яшьләре	Атнага вакытлыча хәрәкәт күләме
3 - 5 яшьлекләр	75 мин
6 - 15 яшьлекләр	90 мин
16 - 29 яшьлекләр	125 мин
30 - 59 яшьлекләр	115 мин
60 - 90 яшьлекләр	90 мин

Спорт чаралары - спорт ярышлары, шулай ук теоретик һәм оештыру өлешләрен үз эченә алган тренировка чаралары һәм спортчылар катнашында спорт ярышларына эзерлек буенча башка чаралар;

Физкультура чаралары (физик культура чаралары) - гражданнарның физик культура белән шөгыльләнүе.

Мәгълүмат белән тәмин итүче - мәгълүмат житештерүчеләр яки аның милекчеләре;

Мәгълүмат алуучы - аны алга таба эшкәртү һәм куллану максаты белән аның чагылышларының барлык рәвешләрендә мәгълүматны кабул итүче материал объект яисә субъект. Мәгълүмат чыганакалары кешеләр дә, туплаучы, саклаучы, үзгәртүче, мәгълүматны тапшыручы һәм кабул итүче техник чаралар да булырга мөмкин.

III. Мәгълүмат жыю тәртибе, сроклары һәм формалары

Күрсәткечнең кыйммәтен исәпләп чыгару өчен, учреждениеләрдә, предприятиеләрдә, берләшмәләрдә һәм оешмаларда төрле яшьтәге төркемнәр (шул исәптән инвалидлар белән) халкы белән уздырыла торган физкультура-савыктыру һәм спорт эшенең барлык формалары исәпкә алына.

Спорт һәм физик культура өлкәсендәге чаралар түбәндәгечә үткәрелергә мөмкин:

- алдан эзерләнгән план яисә оператив тәртиптә, югарыда әйтелгән хакимият органнары һәм/яисә оешмаларны гамәлгә куючылар, коммерция оешмалары идарәсе органнары кабул иткән карарлар нигезендә занятиеләр һәм чаралар үткәрүнең оешкан рәвешендә;

- ижтимагый оешмалар, социаль учреждениеләр, шифаханәләр, профилакторийләр, идарәче оешмалар (торак фонды белән идарә итү өлкәсе), жирлекләренәң жирле үзидарә органнары, торак пунктларда

яшәүчеләрнең инициативалы төркемнәре, предприятиеләр һәм оешмалар үткәрә торган инициатив тәртиптә.

Чараларның беренче категориясе барлык баскычларның белем бирү оешмаларын (ДОО, гомуми белем бирү оешмалары, урта һәм югары һөнәри белем бирү оешмалары, өстәмә белем бирү оешмалары, балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе, махсулаштырылган спорт оешмалары, спорт комплекслары һәм мәйданчыклары, спорт секцияләре, шәһәр яны һәм мәктәп яны лагерьлары, туристлык төркемнәре һ.б.) үз эченә ала. Кагыйдә буларак, әлеге субъектлар рәсми рәвештә исемлек, тәртип, расписание, катнашучылар санын билгели, бу мәгълүмат житәрлек дәрәжәдә тулы һәм дөрес булып тора һәм мәгълүмат чыганагы булып хезмәт итә. Әлеге субъектлар өчен үткәрелә торган чаралар турында мәгълүмат бирүнең мәжбүри булуы йә дәүләт (муниципаль) биремнәрендә, йә рөхсәтләр рәсмиләштергәндә (Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең билгеләнгән тәртиптә һәм формада), шул исәптән мондый чаралар үткәргә килешүләр һәм контрактлар рәвешендә теркәлә.

Чараларның икенче категориясе - спорт һәм тренажер залларында, фитнес-клубларда, күпфатирлы йортның йорт яны территориясендә (КФЙ), су объектында жәяүләп йөрү һәм йөзү, яшүсмерләр клубларында занятиеләр үткәрү, предприятиеләрдә физкультура паузалары һ.б. Мондый чаралар мониторингы формализацияләнгән, ә алар биләгән халык саны шактый зур булганга, санап үтелгән субъектлар өчен мөлкәт, мәгълүмат, кадрлар, финанс формалары рәвешендәгә дәүләт һәм/яисә муниципаль ярдәм чаралары каралырга мөмкин. Мондый чаралар исемлегә республика дәрәжәсендәгә яисә муниципаль хакимиятнең тиешле органы тарафыннан билгеләнә. Шул ук вакытта жирле дәрәжәдәгә чаралар йә район бюджетында, йә муниципаль дәрәжәдәгә программаларда һәм проектларда каралган чаралар составында карала.

Шулай итеп, чараларның (активлыкларның) оешкан рәвешләре буенча мәгълүмат билгеләнгән вакыт аралыгында хисап формасы буенча 1 нче кушымта нигезендә тапшырыла. Оешмаган рәвештә мәгълүмат 1 нче кушымта нигезендә формада чара үткәргә рөхсәт алганда тапшырыла.

Мәгълүмат Башкарма комитетына электрон рәвештә яки каты күчермәдә тапшырыла. Башкарма комитетның вазыйфай затын 2 нче кушымтаның формасы буенча исәпкә алу журналы алып бара. Каты күчермәгә кергән һәм электрон рәвештә мәгълүматлар базасына кертелә торган формалар белән мәгълүмат 1 квартал саен Бердәм ведомствоара электрон документлар әйләнеше системасын кулланып тапшырыла һәм 5 ел дәвамында район электрон хисап журналында саклана.

Кушымта №1
Татарстан Республикасы Ютазы
муниципаль районы буенча

**«Физик культура һәм спорт
белән системалы рәвештә
шөгыйльләнүче гражданныр өлеше»
Татарстан Республикасы югары
вазыйфаи заты эшчәнлегенең
нәтижәлелеген бәяләү күрсәткечен
жыю һәм мониторинглау Регламентына**

1. Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары, гомуми белем бирү оешмалары, һөнәри белем бирү оешмалары, югары белем бирү мәгариф оешмалары буенча белешмәләр мониторингы формасы

Оешманың исеме	Спорт активлыгы исеме/ФКС/секция/башка	Оештыру чоры (дәресләрнең вакыты)	Катнашучылар саны	Катнашучыларның яше	Дата

2. Өстәмә белем бирү оешмалары буенча белешмәләр мониторингының рәвеше һәм спорт әзерлеген гамәлгә ашыручы (ДЮСШ, СДЮШОР, ДОЦ, мәдәният һәм яшьләр сарайлары, ижат йортлары һ.б.)

Оешманың исеме	Шөгыйльнең спорт активлыгы исеме/ФКС/секция/башка	Оештыру чоры (дәресләрнең вакыты)	Катнашучылар саны	Катнашучыларның яше	Дата

3. Спорт корылмалары (физкультура-спорт клублары) каршындагы учреждениеләр һәм оешмалар буенча белешмәләр мониторингының рәвеше

Оешманың исеме	Шөгыйльнең спорт активлыгы исеме/ФКС/секция/башка	Оештыру чоры (шөгыйльләрнең даимилеге)	Катнашучылар саны	Катнашучыларның яше	Дата

4. Социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр (халык белән үткәрелә торган физкультура-савыктыру һәм спорт эше рәвешләре) буенча белешмәләр мониторингы рәвеше

Оешманың исеме	Спорт активлыгы исеме/ФКС/секция/башка	Оешма чоры (дәресләрнең вакыты)	Катнашучылар саны	Катнашучыларның яше	Дата

--	--	--	--	--	--

5. Предприятиеләр һәм оешмалар буенча белешмәләр мониторингының рәвеше (үз хезмәткәрләре һәм аларның гаилә әгъзалары арасында физкультура-савыктыру һәм спорт эшен уздыручы предприятиеләр һәм оешмалар)

Оешманың исеме	Спорт активлыгы исеме/ФКС/секция/башка	Оешма чоры (дәресләрнең вақыты)	Катнашучылар саны	Катнашучыларның яше	Дата

6. Районның авыл һәм шәһәр җирлекләрендә, район, республика, гомумроссия һәм халыкара масштабларда спорт чараларында катнашучылар буенча белешмәләр мониторингы рәвеше

Оешманың исеме	Спорт активлыгы исеме/ФКС/секция/башка	Оешма чоры (дәресләрнең вақыты)	Катнашучылар саны	Катнашучыларның яше	Дата

Кушымта №2
Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы буенча «Физик культура һәм спорт белән системалы рәвештә шөгыйльләнүче гражданныр өлеше» Татарстан Республикасы югары вазыйфай заты эшчәнлегенә нәтижәлелеген бәяләү күрсәткечен жыю һәм мониторинглау Регламентына

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында күрсәткечләрне жыю һәм мониторинглау өчен «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитетының Яшьләр эшләрә, спорт һәм туризм бүлегә» МУда күрсәткечләрне исәпләү өчен мәгълүмат бирә торган учреждениеләр, предприятиеләр, берләшмәләр, оешмалар исемлегә

Учреждениеләр, предприятиеләр, берләшмәләр, оешмалар	Тутыру буенча күрсәтмәләр
Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары	Мәгълүмат белән тәмин итүче барлык мәктәпкәчә белем бирү оешмалары күрсәтелә
Гомуми белем бирү оешмалары	Физкультура-спорт эшен оештыручы, барлык типтагы мәгариф оешмалары тарафыннан үз яки арендага алына торган спорт базасында уздырыла торган барлык оешмалар күрсәтелә. Мәгариф оешмалары филиаллары территориаль билге буенча үткәрелә торган физкультура-спорт эше турында мөстәкыйль рәвештә хисап тотта. Мәгълүмат белән тәмин итүче барлык оешмалар да исәпкә алына
Һөнәри белем бирү оешмалары	
Югары белем бирүче мәгариф оешмалары	
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары һәм спорт эзерлеген гамәлгә ашыручы оешмалар	Барлык типтагы өстәмә белем бирү оешмаларында, шулай ук спорт эзерлеген гамәлгә ашыручы оешмаларда (ДЮСШ, СДЮШОР, ДОООЦ, мәдәният һәм яшьләр сарайлары, ижат йортлары) физкультура-спорт эше күрсәткечләрә күрсәтелә.

Предприятиелэр, учреждениелэр, оешмалар	Предприятиелэр, учреждениелэр, барлык милек рэвешлэрэндэге оешмалар, барлык эшчэнлек төрлэре, оештыру-хокукый милек формасы, барлык тармаklar буенча күрсәтелә. Мәгълүмат китерүчеләр булып үз хезмәткәрләре һәм аларның гайлә әгъзалары арасында физкультура-сәламәтләндрү һәм спорт эшен эш көне режимында һәм эштән бушаган вакытта үз яисә арендага бирелә торган спорт корылмаларында уздыручы предприятиелэр, учреждениелэр, оешмалар тора.
Спорт корылмалары карамагындагы учреждениелэр һәм оешмалар	Спорт корылмалары каршындагы учреждениелэр һәм оешмалар күрсәтелә - спорт корылмаларында гамәлгә ашырыла торган физкультура-спорт эшен оештыручылар. Спорт корылмалары әлеге корылманы арендага алучы учреждениелэр эшчәнлегә өчен хисап тотмый.
Физкультура-спорт клублары	Яшәү урыны буенча эш итүче физкультура-спорт клублары күрсәтелә, шул исәптән фитнес-клублар, балалар һәм яшүсмерләр клублары.
Башка, шул исәптән адаптив физик культура һәм спорт учреждениеләре һәм оешмалары	Халык белән уздырыла торган физкультура-савыктыру һәм спорт эше формалары күрсәтелгән учреждениелэр әлеге бүлекнең исемлегенә кермәгән, шул исәптән жайлаштырылган физик культураны һәм спортны да кертеп, шулай ук профессиональ спорт клублары эшчәнлегә күрсәтелә.
Авыл жирлегендә гомуми саннан	Төбәкнең муниципаль районнарында урнашкан учреждениелэр, предприятиелэр, берләшмәлэр, оешмалар күрсәтелә

Татарстан Республикасы Ютазы
муниципаль районы буенча
«Физик культура һәм спорт
белән системалы рәвештә
шөгыльләнүче гражданнар өлеше»
Татарстан Республикасы югары
вазыйфаи заты эшчәнлегенең
нәтижәлелеген бәяләү күрсәткечен
жыю һәм мониторинглау Регламентына

**Физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүгә жәлеп итү өчен
халыкны стимуллаштыру буенча чаралар комплексы, шул
исәптән шөгыльләрнең оештырылмаган формасында**

Чаралар комплексы үз эченә ала:

1. Физик культураны һәм массакүләм спортны пропагандалау буенча чаралар комплексын эшләү һәм гамәлгә ашыру, шул исәптән сәламәт яшәү рәвешен, спорт чаралары анонсларын популярлаштыру, тышкы реклама, социаль челтәрләрдә мэгълүмат урнаштыру турында реклама роликлары булдыру һәм трансляцияләү.

2. Иң популяр һәм һәркем файдалана алырлык спорт төрләре буенча массакүләм спорт чараларын (сезонлы) оештыру һәм үткәрү, шул исәптән спартакиадалар, фестивальләр, сәламәтлек декадалары һ.б. Чакырылган катнашучылар арасында әйдәп баручы спортчылар, ижтимагый оешмалар вәкилләре, спорт ветераннары булуын исәпкә алырга.

3. «Хезмәткә һәм оборонага эзер» (ГТО) Бөтенроссия физкультура-спорт комплексы чараларын Татарстан Республикасы халкының төрле яшь категорияләре һәм төркемнәре арасында үткәрү (билгеләнгән график буенча ГТО комплексы нормаларын үтәү, ярыш эшчәнлегенә).

4. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының матди-техник тәэмин ителешен камилләштерү юлы белән Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы халкының физик активлыгы өчен шартлар тудыру. Шул исәптән, халыкның яшәү урыны буенча эшне оештыру, секция дәрәсләре үткәрү өчен спорт объектларының, спорт мәйданчыкларының урнашуын да исәпкә алырга.

5. Сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән затлар һәм инвалидлар, шул исәптән инвалид балалар өчен спортның адаптив төрләре буенча бүлекләр, төркемнәр, секцияләр ачу. Инвалидлар арасында Спартакиада, спортның адаптив төрләре буенча чемпионатлар һәм беренчелекләр үткәрү.

6. Татарстан Республикасы халкының өлкәннәр категориясендә физкультура-савыктыру дәрәсләре өчен шартлар тудыру. Республика һәм муниципаль дәрәжәдәге «Өченче яшь» спартакиадасын үткөрү. Урыннарда физкультура-спорт клублары булдыру. Өлкән яшьтәге кешеләр арасында физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен спорт объектларына бару өчен ташламалар бирү. Төрле дәрәжәдәге ярышларда катнашу йомгаклары буенча халыкны бүлөкләү чаралары системасын (рәхмәт хатлары, акчалата бүлөкләү, ял көннәре, кереш имтиханнарда өстәмә баллар) кертү.